

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Καθολικός έλεγχος επί της Φύσεως δεν είναι εφικτός από τον άνθρωπο! Η ιδέα του χάους δημιουργεί έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης και βίωσης της πραγματικότητας και έχει μια εγγενή **ταπεινοφροσύνη**, την οποία δεν την έχουν οι λοιπές επιστήμες, γιατί αποδεικνύει ότι **δεν μπορούμε να έχουμε απόλυτη βεβαιότητα** στα γεγονότα. Απαιτεί μια πιο ελεύθερη έκφραση και προπαντός **προσδιορισμό των ορίων μας και τον σεβασμό του άγνωστου και του άρρητου**.

Ως ανθρώπινα όντα θα πρέπει να δημιουργήσουμε μια **ροή στη ζωή μας**, ως εάν τρεχούμενο νερό, με **δημιουργικές αρετές**, ώστε να ξεπερνούμε τα προβλήματα. **Να απελευθερωθούμε, εν μέτρω**, από τις **προκαταλήψεις**, τις **μηχανικές συνήθειες**, την **απομόνωση**, το «**πολύτιμο**» εγώ μας, τις **πάγιες απόψεις** (εγγράμματα- imprintings).

Τα ενάρετα δημιουργικά άτομα είναι άτομα της προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο. Πιστεύουν στο **συνανήκειν**. Στον Όμηρο η **δημιουργικότητα** συμπίπτει με την **αγωγή**, που καθιστά τον **ήρωα παραγωγικό σε λόγια και ηρωικά έργα**. Από τον Σόλωνα ίσαμε τους σοφιστές κυριαρχεί η **αγωγή της ευρυμάθειας**, που σε συνδυασμό με την **ρητορική δεινότητα**, θα βοηθούσε τον πολίτη να διακριθεί και να προσφέρει στο «**δήμο**». Από τον **Σωκράτη** και μετά αναζητείται **υπέρβαση από την πολυμάθεια** προς τη **σύμμετρη ανάπτυξη σωματικών και πνευματικών δυνάμεων με στόχο την ανάδειξη του Λόγου** ως **υπέρτατου εργαλείου σκέψης και πράξης**, που οδηγεί σε μια **ουσιαστική γονιμότητα μέσω του ωραίου προς την υπέρτατη αλήθεια, το Αγαθό** («**τόκος εν καλώ**»).

Η **γονιμότητα αυτή** αποτελεί μοναδική ποιότητα του ανθρώπινου είδους. **Είναι το κύριο χαρακτηριστικό της ανθρωπινότητάς μας**. Αυτό συμβαίνει και με τη **ζωή μας** μέσα στον ανθρώπινο Κόσμο. **Αρα αναδύεται η ανάγκη καλλιέργειας της αρετής της αρμοστικότητας (fitness)**, ήτοι της **ορθολογικής χρυσής αναλογικής άρμοσης με το περιβάλλον (φυσικό και ανθρώπινο)**.

Η εκπαίδευση πρέπει να αναβαθμισθεί και **πάλι στην ολιστική μορφή της**, ως η **κλασσική Παιδεία**. **Να ξαναβρούμε την αγωγή και την ανδραγωγία και να θεωρήσουμε την ανθρωπινότητα ως στόχο της Παιδείας**. Η **δημιουργική σκέψη** συνιστά την **υψηλότερη πνευματική λειτουργία** και η **δημιουργική παραγωγή το κορύφωμα τη ανθρώπινης κατάκτησης**. Αυτό συνιστά την **ουσία της παιδείας – αγωγής του ανθρώπου**.

Η **παιδεία**, σε μεγάλο βαθμό, τις τελευταίες δεκαετίες μετατράπηκε σε **απλή εκπαίδευση**, μέσα σε **πλάνες**, που έθεσαν την **αγωγή σε εσφαλμένη τροχιά**. Ο άνθρωπος πίστεψε, **εγωιστικά**, ότι θα μπορούσε να **επιβληθεί στη Φύση** και αγνόησε τις **λεπτές αποχρώσεις της ζωής** που **δεν ελέγχονται γιατί είναι τυχαίες**, αλλά αυτές δημιουργούν την **απέραντη αρμονία!**

Η **δημιουργικότητα** συνιστά μια **έφεση** που επιτρέπει στον άνθρωπο να **αναδιοργανώνει τα δεδομένα του αντιληπτικού χώρου**, της **εμπειρίας** και της **γνώσης** του σε **νοητικά σχήματα** μέσω των οποίων **ανακαλύπτει νέες λύσεις** σε κοινά προβλήματα. Επίσης τον καθιστά **ικανό να επικοινωνεί καλύτερα**, να **εφαρμόζει νέες μεθόδους και μορφές**.

Συμπερασματικά, η **δημιουργικότητα** συνιστά μια **πράξη παραγωγής του νέου!** Ένα **ενιαίο νοητικό ενέργημα**, στο οποίο **συμμετέχουν κάθε φορά οι ποικίλες αντιληπτικές και γνωστικές λειτουργίες του ατόμου**, σε **συνάρτηση με την προσωπικότητα και τον ιδιαίτερο ψυχισμό του**.

Η **αγωγή της δημιουργικότητας** είναι **συνυφασμένη με την γενική (ολιστική) καλλιέργεια του ατόμου**, παρά με οποιαδήποτε μορφή εξειδικευμένης άσκησης. **Πρωταρχικός παράγοντας της δημιουργικότητας είναι η οικοδόμηση του εσωτερικού μας κόσμου**. **Δίνει κανείς, ό,τι παίρνει και αξιοποιεί**. Η **δημιουργία δεν αναδύεται στο κενό!** Οι **μεγάλοι δημιουργοί** (επιστήμονες, ποιητές, καλλιτέχνες, εφευρέτες, πολιτικοί κλπ.) **διέθεταν τεράστια αποθέματα προσωπικής εμπειρίας και γνώσης, όπως και βιώματα μιας ζωής**, **συνήθως, έντονης και ιδιόμορφης**.

Το **πρώτιστο μέλημα της αγωγής της δημιουργικότητας** συνιστά η **ανάπτυξη όλων των αισθήσεων και μηχανισμών**, ώστε να **αφομοιώνονται όλες οι λεπτότατες αποχρώσεις** του **εξωτερικού κόσμου** και η **σύλληψη των δομών των πραγμάτων με αποκορύφωμα την αίσθηση της ποιότητας και**

της αξίας, ήτοι την αρετή της κριτικής αποτίμησης. Στην πράξη συνιστά μια κοινωνική ευαισθησία, γιατί κάθε επίτευγμα ενσωματώνεται αναπόφευκτα στα λοιπά αγαθά ολόκληρης της ανθρώπινης κοινότητας.

Η δημιουργικότητα ως αρετή και η ευφυΐα, όπως και το αίσθημα εκτέλεσης του καθήκοντος αναδύονται από την καλλιέργεια ενός αρμονικού ολογράμματος πολλών αρετών, που αποτελούν τα συστατικά μέρη της χαρισματικότητας. Η αγωγή της δημιουργικότητας συνιστά τον πυρήνα της παιδείας. Η ειδική ευσυνείδητη πνευματική πειθαρχία, που επιβάλλει η σχολική μάθηση για την απόκτηση της δοσμένης γνώσης και την ανάπτυξη σχετικών ειδικευμένων δεξιοτήτων, πρέπει να ενταχθεί στο ευρύτερο πλαίσιο της δημιουργικής αγωγής.

Το εν αρετή δημιουργείν συνιστά «πολυφάρμακο» για τον άνθρωπο. Μια δημιουργική αντίληψη και σκέψη, που αυτοοργανώνεται και πρέπει να συνδυάζεται με τη βούληση για καταβολή προσπάθειας, ώστε να αποκτηθούν οι «επαινετές έξεις», τουτέστιν οι αρετές που συνθέτουν την ειδοποιό ποιότητα του ανθρώπινου όντος, την ανθρωπότητα.

Μια αίσθηση φρεσκάδας είναι το μόνιμο χαρακτηριστικό της δημιουργικότητας. Μια διαρκής εκνεάνιση του εγκεφάλου μας, γιατί μας καθιστά ικανούς να μπαίνουμε μέσα στην αβεβαιότητα του χάους και να μαθαίνουμε να ζούμε με αυτό με τις δυνάμεις μας τις προσωπικές αλλά και να μπορούμε να δεχτούμε τη συνδρομή των συνανθρώπων μας, οι οποίοι είναι συν-δημιουργοί μας.

Μόνον μέλη με ενάρετη δημιουργικότητα συν-δημιουργούν ανοιχτή, τουτέστιν, ζωντανή κοινωνία που μπορεί να ενταχθεί στο συνεχώς εξελισσόμενο περιβάλλον και να προσφέρει την ολβιότητα στα μέλη της. Αυτά τα μέλη συμβάλλουν διαρκώς στη διατήρηση της φρεσκάδας και της ακμής της ίδιας της κοινωνίας

Έτσι μόνον, είναι δυνατόν να αμβλυνθούν οι επονομαζόμενοι «οριακοί κύκλοι». Ήτοι ισχυρές κλειστές οριακές ομάδες που αναπτύσσονται σε κάθε κοινωνία, λόγω αδυναμίας των ατόμων να αντέξουν σε ανταγωνισμούς και εν πολλοίς σε αδικίες. Τέτοιες μορφής σχηματισμοί συνιστούν: οικογένειες, τάξεις, συνδικαλισμοί, κόμματα που όντως προσφέρουν πιο δυναμικές συσπειρώσεις που προσφέρουν κάποιες χρήσιμες ιδιαίτερες εξηρητησεις στα μέλη τους. Όταν, όμως, ξεπεραστεί το εν μέτρω όριο της συσπείρωσης αναδύονται μίση και καταστροφικές αντιπαλότητες. Τότε τα μέλη τους δεν αισθάνονται ότι ανήκουν σε ένα ευρύτερο κοινωνικό σύνολο στο οποίο επιθυμούν να ανήκουν εθελοντικά και αυτό το σύνολο τους αποδέχεται ως δικά του μέλη!

Για τους «οριακούς κύκλους» προσεχώς θα επανέλθουμε με άλλο πόνημά μας. Μονολεκτικά: Όταν ξεπεραστούν τα όρια της χρυσής αναλογίας τότε δεν ευδοκμεί η αρετή του συναήκειν και η κοινωνία οδηγείται σε αρρυθμία και όχι σπάνια στη διάλυσή της.

Απαιτείται ένα ευ ζην! μια διαρκής ροή δημιουργικής ζωής όλων μας. Μια συνεχής εκνεάνιση, αυτοοργάνωση, αυτοδόμηση και αυτοπραγμάτωση πάντα μαζί δημιουργούν μια ενημερούσα πολιτεία.

Αυτό συνιστά το πρώτιστο έργο της ουσιαστικής Παιδείας: Πρώτα πρόσωπα, άνθρωποι και δημιουργικοί θετικά συνεργαζόμενοι πολίτες.

Το αρμονικό όλον πάντοτε αποδίδει επιπλέον έργο το οποίο δεν είναι δυνατόν να προσφέρουν τα μεμονωμένα άτομα!

Δημήτρης Κ. Μπάκας
07 Απρ. 2022